

Quê hương ngỏ o ngh

Tác Giả: Đ Quý Toàn

Thứ Tư, 28 Tháng 3 Năm 2012 14:28

“Đ hương Việt Nam ôi vô cùng vô t n!” Đó là câu đ u m t bài hát th i r t tr . Nguyễn Đ c Quang k đã đ t bài ca Đ hương Việt Nam trong lúc đang đi, trên con đ hương t Đà Lạt xu ng Sài Gòn.

Đ Ca Nguyễn Đ c Quang trong m t sinh ho t âm nh c t i Hoa K .

Quê hóm ng ng o ngh

Tác Giả: Đ Quý Toàn

Thứ Tư, 28 Tháng 3 Năm 2012 14:28

Đi m t mình, v a ng m c nh núi đ i, làng m c, v a hát lên t ng câu, s a, ch n t ng ti ng, cho đ n khi hoàn thành ca khúc, trên chi c xe đ p cũ, chi c xe đi h c không ph i lo i xe leo núi. V a đi v a hát, g i đúng tên là du ca. “Đi đ ng l y thiên đ ng! Gi ng da vàng này là vua đ u tranh!” Bài hát k t thúc nh v y.

V i t c đ đ p xe c a m t thanh niên 16, 17 tu i, chuy n đi ch c ph i kéo dài 15 hay 20 ti ng đ ng h . Đ n khi hát nh ng câu sau cùng này, ch c chàng nh c sĩ đã th hào h n, đ m m hôi. Nh ng v n nh t đ nh đi đ ng l y thiên đ ng. V n t nh n gi ng dân mình là vua đ u tranh!

Câu chuy n này là tiêu bi u cho ngu n c m h ng và l i sáng tác c a Nguy n Đ c Quang. C m h ng đ n trong khi Quang đang s ng. S ng th t, s ng kh e m nh. S ng h t mình và s ng cùng v i núi sông đ t n c, s ng gi a bè b n, quê h ng, đ ng bào. S ng và sáng tác, đ i v i Nguy n Đ c Quang, tuy hai mà m t.

Năm 1964 Nguy n Đ c Quang hát bài “Tôi chót sinh ra làm thân nh c ti u...” M t ng i b n tôi nghe r i phê bình: T i sao l i nói “chót sinh ra”? Ph i hãnh di n đ c sinh ra làm ng i Vi t Nam ch ? Nh ng Nguy n Đ c Quang không ph i là m t nh c sĩ “lên gân.” Không t ki m duy t. Không sáng tác theo m t l p tr ng, quan đ i m, hay ch tr ng giai đ n nào c . Không ai đ c ch n n i mình sinh ra. Ng i ngh sĩ ý th c thân ph n m t ng i Vi t Nam, m t thanh niên l n lên trong m t qu c gia đã b các c ng qu c b t tay nhau đ m c t đôi, đ phân chia nh h ng. Và ý th c s ph n đ ng bào mình đang gi t nhau, quê h ng b chi n tranh đang tàn phá. Ý th c nh v y, nh ng không đ th than, trách móc. Vì cu i cùng, m i ng i sinh ra n c Vi t Nam đ u hãnh di n “ch n n i này làm quê h ng.” M t l a ch n có ý th c. R i ng ng đ u lên hát “Vi t Nam Quê h ng ng o ngh !” Bấy gi các thanh niên ng i Vi t kh p n i v n còn v tay mà hát: “Ta nh n c dng, dng ch ng có bao gi tàn! Đ ng dài ngút ngàn ch m t tr n c i vang vang!”

Th h thanh niên l n lên c các thành ph trong mi n Nam Vi t Nam trong th p niên 1960 đ u chia s tâm tr ng “thân nh c ti u” này. M t dân t c v a giành đ c đ c l p đã b c t đôi, k p gi a hai kh i t b n và c ng s n. Và đang đ c hai kh i đó đ a cho khí gi i gi t l n nhau, nhân danh nh ng ch nghĩa, nh ng thiên đ ng! Trong khung c nh đó có hai ph n ng khác nhau.

Nh i ng i ch th than, tuy t v ng, ho c tìm lãg quên. Nguy n Đ c Quang có m t tâm h n tích c c, v n tìm th y con đ ng s ng l c quan, yêu đ i. M t ph n có th vì t thu nh Quang đã thu c đ i u lu t th 8: H ng đ o sinh g p n i khó khăn v n vui t i! Nh ng không ph i ch có th . Toàn th con ng i Nguy n Đ c Quang ng p đ y s c s ng; không còn ch nào cho nh ng tình c m tiêu c c chen vào.

Sng trong cnh “Xng sng ta đã o n xu ng” Nguy n Đ c Quang không ch u thua, không buông xuôi, không rũ tìm ngu n vui trong m mng siêu hình. Vì b n ch t Quang r t m nh. Tâm h n Quang tràn đ y nam tính, nam tính chi m h t ch r i, không còn ch ch a nh ng trng thái u s u, y m n a. Ngay c khi vi t m t đi u hát bu n, nh khi nh đ n nh ng “đàn bé em bi n đầu r i, này bé sao không đùa ch i,” thì Nguy n Đ c Quang v n m đ u bài ca b ng ánh sáng tin tng: “Tr i sáng t i đã lên r i! Tr i sáng t i trong lòng tôi!” Bởi vì “C p m t sâu sau đêm dài, tìm quanh đây m t ngày vui!”

T trái: Tr n Đ i L c, Ph ng Oanh, Nguy n Đ c Quang, t i Sài Gòn.

M t đi u may m n là con ng i v i b n ch t tích c c nh Quang i g p đ c m t môi trng đúng v i b n ch t tích c c l c quan đ phát tri n dòng nh c c a mình.

Đúng khi Quang b c vào tu i 20 thì xã h i mi n Nam đang thay đ i. T năm 1964, m t phong trào thanh niên n i lên c các thành ph , h r nhau đi làm công tác giúp đ ng bào. Đ c bi t là nh ng đ ng bào c nông thôn và nh ng n n nhân chi n tranh. Giúp ích, m t kh u hi u c a

Quê hương nông nghiệp

Tác Giả: Đ Quý Toàn

Thứ Tư:, 28 Tháng 3 Năm 2012 14:28

Hương nông Đ, không phải là một hiện tượng mới. Ngay trong những năm 1950, nhiều người có đam mê cháy lòng ở Sài Gòn là những người ta tham gia những đoàn hương nông để mở các phòng dạy nghề tay các anh “lính cứu nước” và giúp đỡ các nạn nhân. Sau đó, các đoàn hương nông và học sinh đi xây dựng ngôi nhà cho các nạn nhân; viết lời và dâng cơm do Ban Xã Hội cung cấp. Những “công tác xã hội” tự nguyện đó là hình thức công tác giữa nhà nước và xã hội công dân, gồm các tổ chức tự hoàn toàn tự nguyện.

Kể từ năm 1964, một phong trào thanh niên bắt đầu phát. Những người ta thành lập các hội đoàn, để các biệt là trong giới trẻ, và để các biệt với mục đích giúp ích. Bắt đầu từ những tổ chức thanh niên trong tôn giáo; rồi tới các hội tự nguyện của học sinh, giáo chức và sinh viên. Rồi những thanh niên thu hút nhiều người gặp gỡ nhau lập ra những chương trình chung, như “Liên hội công tác nông thôn.”

Khi bão năm Thìn đánh vào miền Trung vào cuối năm 1964, các hội cùng nhau tổ chức chương trình “Cứu lụt,” đưa học sinh, sinh viên ra các tỉnh miền Bình Định ra Quảng Nam. Chính quyền lúc đó là của Phan Khắc Sửu, Ban Xã Hội do Bác Sĩ Phan Quang Đán cầm đầu, họ tiếp các sinh viên, nghe trình bày diễn án, rồi tận tâm giúp đỡ mà không đòi một đồng tiền nào cả. Không cần bất kỳ máy chính quyền thúc đẩy hay “hướng dẫn,” các thanh niên đi tìm các hội phục vụ đỡ đần bào. Những sinh hoạt thanh niên này của những người đi về ca tụng thêm mới.

Nguyễn Đức Quang đã trở thành tiếng hát của phong trào này. “Những thanh niên Việt Nam quay về với xóm làng, tiếng reo vui rộn trong lòng!... Cùng đi bôn ruồng hoang ra lúa thơm!.. Ta đắp bồi cho mẹ cha.”

Rồi tới Chương Trình Hè 65, một tổ chức quy mô trên tất cả 40 tỉnh toàn quốc. Với hàng chục hội đoàn tham dự, huynh trưởng những người là các giáo sư, học huy những hàng chục ngàn học sinh đi giúp ích. Tất cả mọi người tham dự đều tự nguyện, không ai được thù lao, không ai bắt ép buộc. Hoàn toàn ngoài chính quyền, không thu một khoản chi phí tranh hay tôn giáo nào (những vốn của chính quyền ngấm theo dõi). Chưa bao giờ có một phong trào thanh niên tự nguyện, vô vị lợi, phi chính phủ hoạt động với quy mô lớn như vậy; và khi kết thúc chương trình thì giải tán.

Sang năm 1996, Ban Giáo Dục đã tiếp tục nuôi dưỡng phong trào này với Chương Trình Phát Triển Sinh Hoạt Thanh Niên Học Đ (viết tắt CPS). Ngoài việc huấn luyện tính khí và phương pháp phục vụ công việc, một mục tiêu chính của các sinh hoạt thanh niên này, là huấn luyện lối sống dân chủ từ cho thanh thiếu niên. Đó chính là một phương pháp xây dựng nền tảng cho một xã hội công dân, mà bất cứ quốc gia nào do dân chủ nào cũng cần phát triển.

Quê hương ng o ngh

Tác Giả: Đ Quý Toàn

Thứ Tư: 28 Tháng 3 Năm 2012 14:28

Chính khi d n thân trong môi tr ng nh ng công tác thanh niên t nguy n đó, Nguy n Đ c Quang đã có c m h ng vi t nh ng bài ca t p th mà chúng ta đang hát hôm nay. Khi Quang hát “nh ng nhất cu c...” thì th t s Quang đã đi cu c đ t hay s ng gi a đám b n bè đang cu c đ t. Trong khi đ m hoi t i tr i công tác tên là “Công tr ng Cam L ” kéo dài m y tháng Qu ng Tr Nguy n Đ c Quang đã hát “Đ ng v công tr ng là đ ng vào quê h ng.” Trong khung c nh t do ph c v đó, ng i thanh niên yêu đ i, t yêu mình, và yêu đ ng bào. H ng ng đ u lên hát Vi t Nam Quê h ng Ng o ngh !

Khi các b n thanh niên sau này hát i nh ng ca khúc c a Nguy n Đ c Quang, xin các b n hãy nh nh ng th h đàn anh trong th i gian 1965 đã hát nh ng bài hát đó trong khi đi xây d ng quê h ng b ng bàn tay c a mình. Hoàn toàn t nguy n. Hoàn toàn t do. Không vì i, không vì danh, không nh m đ n quy n hành chính tr . Nh ng bài ca c a Nguy n Đ c Quang là ti ng nói c a th h thanh niên đó. c chi, đó cũng là ti ng nói c a các th h thanh niên Vi t Nam bây gi và mai sau. Chúng ta s cùng nhau hát mãi: Vi t Nam Quê h ng Ng o ngh !